

Návrh výskumného projektu

Názov projektu

Paracelsus - krátke predstavenie života alchymistu a lekára

Názov projektu anglicky

Paracelsus – the short introduction into a life of Alchymist and Doctor

Autor/autorka

Ľubica Mičová

Anotácia

Projektom chcem v krátkosti predstaviť Paracelsa ako alchymistu a astrológa, mága a pozorovateľa, ktorý zlučoval svoje poznatky z mnohých vedných oborov pre možnosti a spôsoby liečby. Chcem podčiarknuť najmä odlišný druh rozmýšľania, ktorý predstavoval. Pri bádanií vybočoval z klasických koľají, čím sa dostával až do podozrenia z čarodejníctva a mágie. Chcem ukázať tenkú hranicu medzi vedeckým poznaním a spiritualizmom, ktorá sa v jeho živote prelína. Pri skúmaní využijem najmä analýzu diela Paracelsica od C.G. Junga a časť knihy od Alexandra Koyré venovaná Paracelsovi, ako aj inú pomocnú literatúru. Cieľom je podanie stručného pohľadu na Paracelsov život a jeho pohrávanie sa s mágiou, astronómiou a spiritualitou na hrane spoločenských noriem prelomu 15. a 16. storočia.

Kľúčové slová

Alchymista, čarodejník, mág, netradičný lekár, mysliteľ

Teoretické východiská a ciele

Chcem predstaviť Paracelsa ako netradičného lekára, ktorý sa staval kriticky proti všeobecne uznávaným postupom a vtedajšiu medicínu vyučovanú na univerzitách, vychádzajúcu z Avicenna, Rázá a Galéna považoval za prekonanú. Na príklade jeho života chcem ukázať, ako blízko mali k sebe vedecké a „okultné“ praktiky a ako sa vzájomne prelínali. Na ich hranicu mali vplyv tradície, spoločenské prostredie a svetonázor – určitý duch doby, cirkev ale aj finančné skupiny ktoré z predaja konkrétnych komodít (ak sa bavíme konkrétne v medziach vtedajšej medicíny) profitovali.

Posun v stave bádania

Paracelsov životopis nebol doteraz komplexne dostupne realisticky spracovaný, ak opomeniem dielo K. Sudhoffa, dostupné iba v nemeckom jazyku. Väčšinou ide o práce značným spôsobom mystifikované. Rada by som vytvorila krátky obraz o tomto nevšednom

mysliteľovi, ktorý v každom smere prekročil svoju dobu. Na malom priestore chcem podať syntézu jeho filozofických základov, prelínania jednotlivých oborov jeho záujmu, či už ide o biológiu, mineralógiu, teológiu a medicínu. Všetky tieto odbory a vedomosti spájal aby dokázal liečiť. Budem sa snažiť o reálny obraz z dôrazom na špecifiká doby a dokreslenie obrazu myslenia na prelome stredoveku a renesancie. Navrhovaný projekt má jednoduchou formou predstaviť Paracelsa v rámci predmetu Mágia v kresťanstve ostatným študentom navštevujúcim tento kurz a tým rozšíriť vedomosti o tomto obdivuhodnom a zvláštnom doktorovi, opradenom mnohými legendami.

Spôsob riešenia

Pri predstavení Paracelsia ako osobnosti sa chcem venovať najmä otázkam čo ho primálo kombinovať jednotlivé obory štúdia na danú dobu netradičným spôsobom. Ako vystupoval voči vtedajšej vrstve vzdelancov reprezentovaných univerzitami a čo ho k danému postoju viedlo, môžeme ho považovať za človeka skutočne bažiacoho po vedeckom poznaní – prísť veciam na koreň alebo čiastočne za bláznivého čarodejníka, ktorý svoje neštandardné praktiky a filozofiu predával zahalenú do vedeckého šatu?

Textové zdroje budem získavať štúdiom z knižničných zdrojov Masarykovej Univerzity v Brne a Univerzity Karlovej v Prahe. Keďže čas projektu je ohraničený jedným semestrom, budem sa venovať najmä ťažiskovej literatúre, ktorú som si zadefinovala v začiatku a ďalšie zdroje budem používať na dotvorenie obrazu doby a povahy Paracelsia. Tento nevšedný človek by si iste zaslúžil viac pozornosti a nielen on, ale i rozbor celého jeho diela, čo je však časovou náročnosťou méta nezvládnuteľná v rámci semestra.

Údaje a dáta k práci získam z knižných materiálov – za ťažiskovú literatúru považujem diela C. G. Junga Paracelsica a A. Koyré, literatúru a zdroje budem priebežne doplňovať, žiaľ, dielo od K. Sudhoffa o Paracelsovi sa mi nepodarilo nájsť v anglickom ani českom/slovenskom preklade, takže tento zdroj nemôžem použiť kvôli mojej neznalosti nemeckého jazyka v ktorom je dielo písané. Za pomerne krátky čas, ktorý mám na realizáciu si však netrúfam k rozboru samotného Paracelsiovho diela.

Ťažisko analýzy budem orientovať na vyššie definovanú základnú literatúru, prvky pramennej kritiky aplikujem najmä pri dotváraní dobového politicko-ekonomicko-kultúrneho pozadia Paracelsovho života. Ujasnenie ducha doby pre lepšie pochopenie súvislostí a následkov konania. Hlavným nástrojom je kvalitatívna analýza, teda chcem doložiť a porozumieť tuláckemu spôsobu života, ktorý si vybral.

Riešenie projektu plánujem v rámci predmetu Mágia v kresťanstve. Predbežný časový plán delím na dve fázy. Prvá fáza zahŕňa prípravu a hľadanie relevantných knižných zdrojov približne mesiac a druhá fáza vlastnú prácu - približne ďalší mesiac. Čo je v rámci danej témy značne optimistický časový rámeč.

Očakávaný prínos a využiteľnosť výsledkov projektu

Výsledky výskumu sú určené prvotne študentom religionistiky a budú slúžiť rozvoju programu výučby v rámci predmetu Mágia v kresťanstve. Projekt má zaujímavým a jednoduchým spôsobom predstaviť Paracelsa a najmä jeho spôsob zlučovania poznatkov z jednotlivých vedných oborov k vytvoreniu vlastného pochopenia mikrokozmu v tele človeka za účelom liečenia. Na príklade tohto mysliteľa ďalej dokladovať spôsob myslenia danej doby, možné perzekúcie, ak sa jedinec tomuto duchu doby nepodvolil a nakoniec ponímanie a prelínanie vedy a mágie.

Citovaná literatura

Alexandre Koyré: Mystikové, spiritualisté, alchymisté 16. století v Německu, Příbram: Malvern 2006.

<https://www.nlm.nih.gov/exhibition/paracelsus/index.html>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Paracelsus>

Bibliografie k tématu projektu

Literatura

Peter Dinzelbacher: Světice, nebo čarodějky?, Jihlava: Vyšehrad 2003, st. 116-125.

Mirca Eliade: Kováři a alchymisté, Tešín: Argo 2000.

Carl Gustav Jung: Paracelsica, Praha: Vyšehrad 2002.

Alexandre Koyré: Mystikové, spiritualisté, alchymisté 16. století v Německu, Příbram: Malvern 2006.

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Paracelsus>

<http://www.britannica.com/biography/Paracelsus>

<https://www.nlm.nih.gov/exhibition/paracelsus/index.html>